

1- Şu kâinatın tılsım-ı muğlakını açan **أَمْنْتُ بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ** ruh-u beşer için saadet kapısını fetheden...

Şu kâinatın tılsım-ı muğlakını açan **أَمْنْتُ بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ** ruh-u beşer için saadet kapısını fetheden ne kadar kıymetli iki tılsım-ı müşkül-küşa olduğunu ve sabır ile Hâlık'ına tevekkül ve iltica ve şükür ile Rezzak'ından sual ve dua ne kadar nâfi' ve tiryak gibi iki ilaç olduğunu ve Kur'an'ı dinlemek, hükmüne inkıyad etmek, namazı kılmak, kebairi terk etmek ebedü'l-âbâd yolculuğunda ne kadar mühim, değerli, revnaktar bir bilet, bir zâd-ı âhiret, bir nur-u kabir olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Şu kâinatın tılsım-ı muğlakını açan **أَمْنْتُ بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ** ruh-u beşer için saadet kapısını fetheden ne kadar kıymetli iki tılsım-ı müşkül-küşa olduğunu

Şu kâinatın karşısında insanın zihnini meşgul eden büyük sorular vardır: Bu âlem niçin yaratıldı? İnsan ve diğer mahlûkat nereden geldi, nereye gidiyor? Bu değişimlerin, bu kadar fiilin hikmeti nedir? Hayatın manası, ölümün sırrı nedir? Ölümden sonra ne olacak?

Bu sorular, insanın en derin yerinden yükselen sorulardır. Basit bir merak değil; varoluş sancısıdır. Bu sualler, sadece aklın değil kalbin de cevap aradığı suallerdir. İşte bu yüzden bunlara "kâinatın tılsım-ı muğlakı" denilir. Çünkü kâinat göz önündedir ama manası kapalıdır; varlık ortadadır fakat hikmeti gizlidir.

Felsefe ve fen, varlığın nasıl işlediğini araştırır; ama niçin var olduğunu söyleyemez. Güneşin yapısını tarif eder ama niçin var olduğunu açıklayamaz. Hücrenin işleyişini anlatır ama hayatın niçin verildiğini söyleyemez. Ölümün biyolojik yönünü izah eder ama ölümden sonrasına dair bir cevap veremez. Bu yüzden "nasıl?" sorusuna cevap bulabilirler; fakat "niçin?" sorusunda susarlar. Oysa insanın asıl aradığı cevap "nasıl?" değil, "niçin?"dir.

İşte Allah'a ve ahirete iman, bu kapalı görünen hakikati açan iki anahtardır. Allah'a iman, kâinatın sahipsiz olmadığını; ahirete iman ise hayatın neticesiz ve boş olmadığını bildirir. Böylece varlık anlam kazanır, ölüm yokluk olmaktan çıkar, insan vazifeli bir misafir olduğunu anlar.

Demek ki Allah'a ve ahirete iman, kâinatın muğlak tılsımını çözen ve insan ruhuna gerçek saadet kapısını açan iki müşkülküşâdır. Bu iki iman hakikati sayesinde kâinat bir muamma olmaktan çıkar; mânâlı bir kitap, hikmetli bir saray, vazifeli bir imtihan meydanı hâline gelir. Ve insan, bu anlayışla ruhen huzur bulur; çünkü artık nereden geldiğini, niçin burada olduğunu ve nereye gittiğini bilir.

... ve sabır ile Hâlık'ına tevekkül ve iltica ve şükür ile Rezzak'ından sual ve dua ne kadar nâfi' ve tiryak gibi iki ilaç olduğunu...

İnsan iki büyük yara ile yaratılmıştır: biri **aciz**, diğeri **fakr**dir. Musibet geldiğinde aczi açığa çıkar; nimet elden gidince yahut eksilince ise fakrı kendini gösterir.

Musibet anında insan gücünün ne kadar sınırlı olduğunu görür. Küçük bir mikrop, ani bir hastalık, beklenmedik bir kayıp... İnsan kendi kudretiyle her şeyi çözemeyeceğini anlar. İşte bu aciz bir yaradır. Bu yaraya ilaç ise **sabır ve tevekküldür**. Sabır, kalbin dağılmasını engeller; tevekkül, insanı kendi zayıf omuzlarına değil, Kudret sahibine dayandırır. İnsan "Ben yapamıyorum ama O yapabilir" dediği anda aciz bir çöküş sebebi değil, bir teslimiyet kapısı olur.

Fakr ise nimetin eksilmesiyle, kesilmesiyle veya ulaşılamamasıyla hissedilir. Susuz kalınca suyun, aç kalınca ekmeğin, nefes daralınca havanın kıymeti anlaşılır. İnsan o anda muhtaçlığını fark eder. İşte bu derin ihtiyaç hâli bir yaradır. Bu yaranın ilacı ise **şükür ve duadır**. Şükür, elde olan nimetin kıymetini bildirir ve onu zayi etmez; dua ise eksik olanı doğru kapıdan istemeyi öğretir. İnsan ihtiyacını Rezzak'ına arz ettiğinde, fakr ezici bir yoksunluk değil; rahmete açılan bir pencere olur.

Demek ki musibette aczin yarasına sabır ve tevekkül merhem olur; nimetten mahrumiyette fakrın yarasına şükür ve dua ilaç olur. İnsan doğru ilacı kullandığında o yaralar onu Rabbine yaklaştıran birer vesileye dönüşür.

...Kur'an'ı dinlemek, hükmüne inkıyad etmek, namazı kılmak, kebairi terk etmek ebedü'l-âbâd yolculuğunda ne kadar mühim, değerli, revnaktar bir bilet, bir zâd-ı âhiret, bir nur-u kabir olduğunu anlamak istersen şu temsilî

hikâyecಿಗೆ bak, dinle:...

İnsan Őu kısa dŕnya hayatında değil, ebedŕ'l-âbâd yolculuğunda yŕrŕyen bir yolcudur. Őnŕnde kabir var, arkasında geçmiŐ, karşısında sonsuzluk... Bŕyle bir yol için sıradan bir hazırlık yetmez; sağlam bir bilet, kuvvetli bir azık ve karanlıkta yol gŕsterecek bir nur gerekir.

Kur'an'ı dinlemek ve hŕkmŕne inkıyad etmek, bu yolculuğun biletidir. ŕnkŕ istikameti o belirler. Yolun nereye gittiğini, hangi menzilin ebedi olduğunu o bildirir. Onsuz yŕrŕyen, yŕnŕnŕ bilmeden yŕrŕr.

Namaz kılmak ve kebairi terk etmek ise ahiret azığıdır. Yol uzun, yŕk ağırdır; insan amelsiz ve hazırlıksız çıkamaz. Namaz ruhu diri tutar, gŕnahlardan kaçınmak kalbi hafifletir. Bŕylece yolcu, yŕkŕnŕ azaltır ve kuvvet bulur.

Bŕtŕn bunlar aynı zamanda kabir için bir nurdur. ŕnkŕ orası karanlık bir geçit gibidir; dŕnya iŐıęı oraya iŐlemez. Fakat imanla yapılan ibadetler, o karanlıkta iŐık olur.

Demek ki Kur'an'a kulak vermek, hŕkmŕne teslim olmak, namazı ikame etmek ve kebairden sakınmak; sadece bu dŕnyaya ait vazifeler değil, ebedi yolculuğun en kıymetli bileti, en gerekli azığı ve en parlak nurudur.